

Boer & Natuur:

Van generieke maatregelen naar strategische partnerschappen.

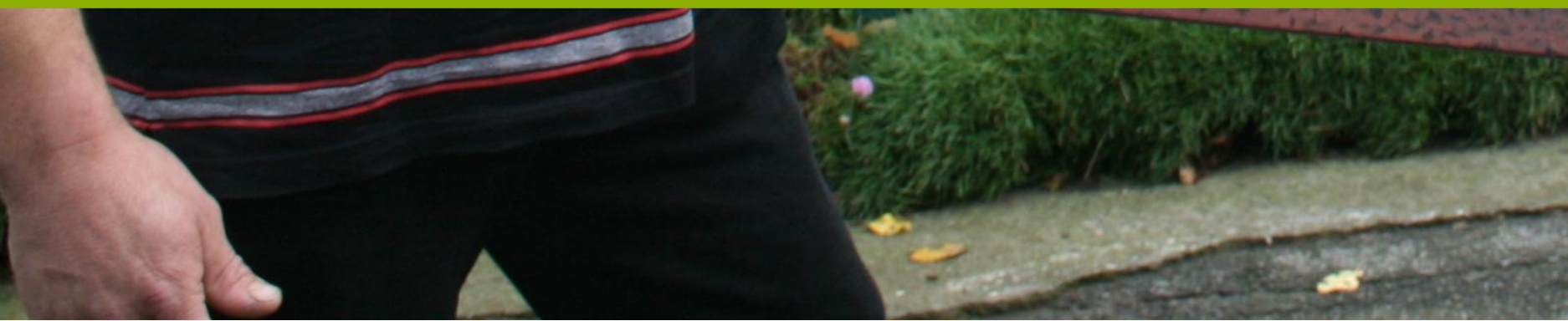
Jeroen De Waegemaeker, Elke Rogge

Met dank aan Jef, Thibault, Frederik, Olivier, Marlinde,
Richard, Floris, Leen, Jan, Laure, Richard, en zoveel anderen

- [1]** Natuur op een landbouwbedrijf is meer dan enkel een rekensom.
- [2]** Knelpunten bij de huidige beheerovereenkomsten voor natuur en landschap

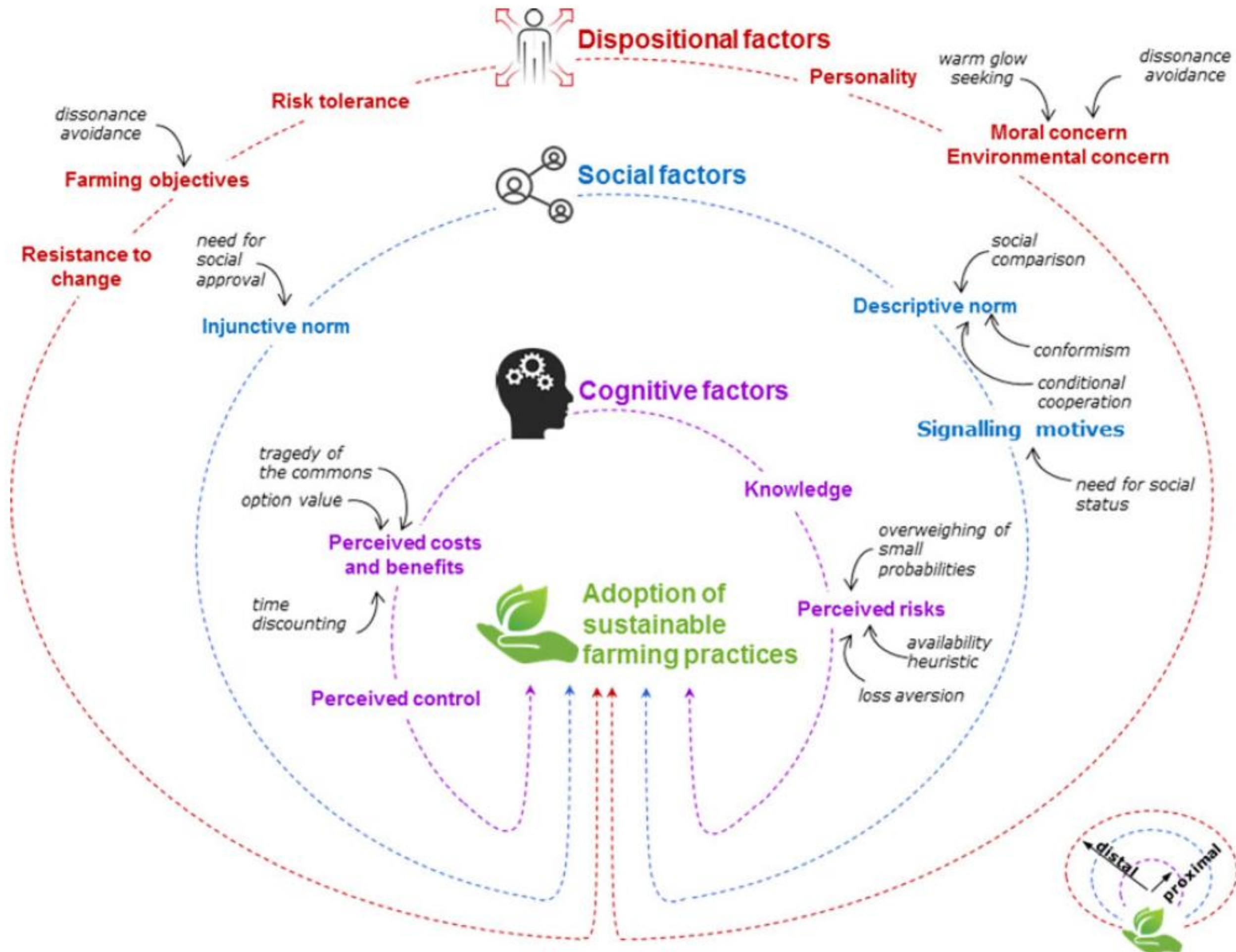
Werken aan natuur & landbouw laat zich niet herleiden tot een 'verdienmodel voor het individueel bedrijf'.

Welke gedragsfactoren bepalen de bereidwilligheid en het vermogen van **landeigenaren in EU** om deel te nemen aan vrijwillige particuliere natuurbescherming (Private Land Conservation)?

Analyse van 51 rapporten, documenten en video's uit LIFE-projecten rond Private Land Conservation in Europa (pionierende landeigenaren) op basis van behavioral change wheel:

(1) Motivatie is latent, niet afwezig.

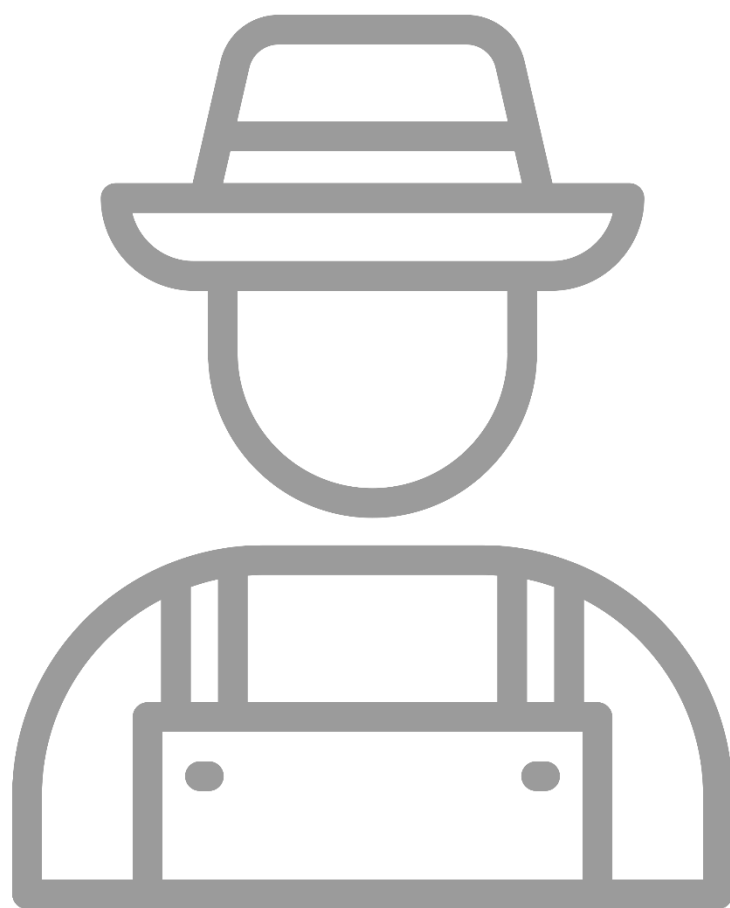
Sleutelconcepten: identiteit, rentmeesterschap en nalatenschap (veelal onderbelicht in beleid en onderzoek)

(2) Economisch leefbaarheid vormt een doorslaggevende drempel.

(3) De sleutel tot succes is vertrouwen.

87%

van de actieve landbouwers sloot een ecoregeling, AMKM of beheerovereenkomst af

52%

van het Vlaamse landbouwareaal

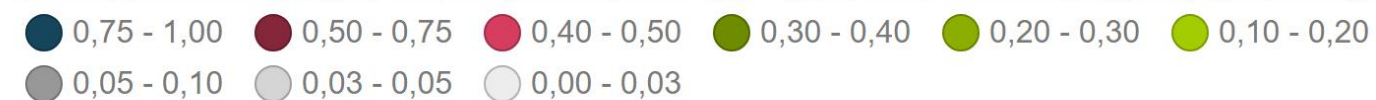
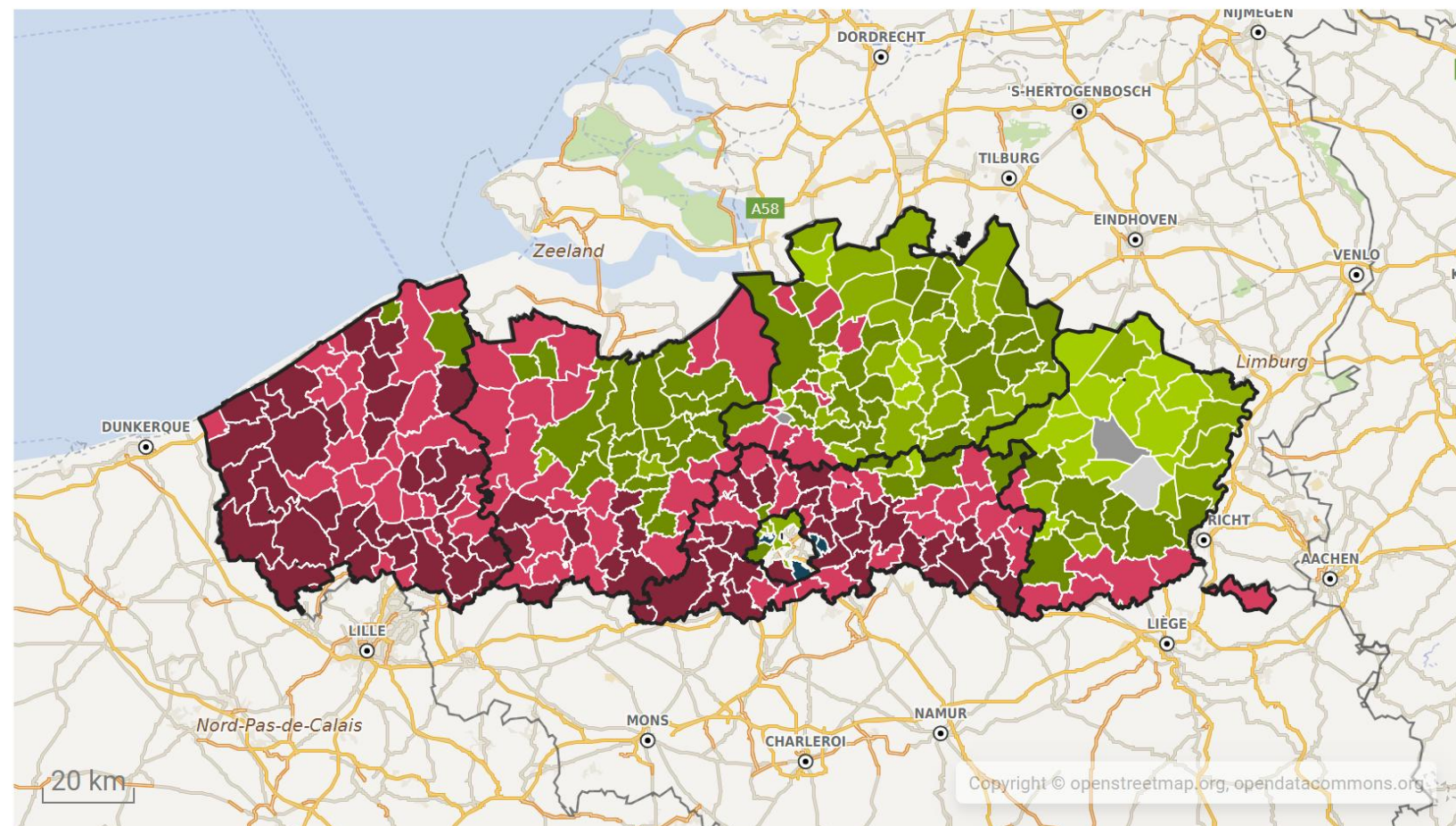
>50%

Van landbouwers met AMKM doet dit vanuit een natuurmotief

Aandeel oppervlakte ecoregeling

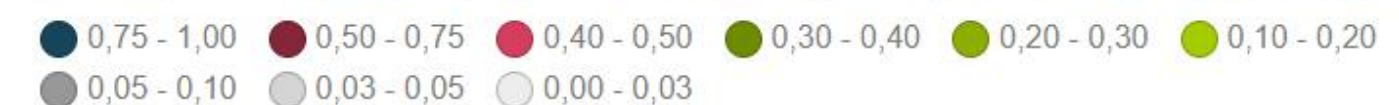
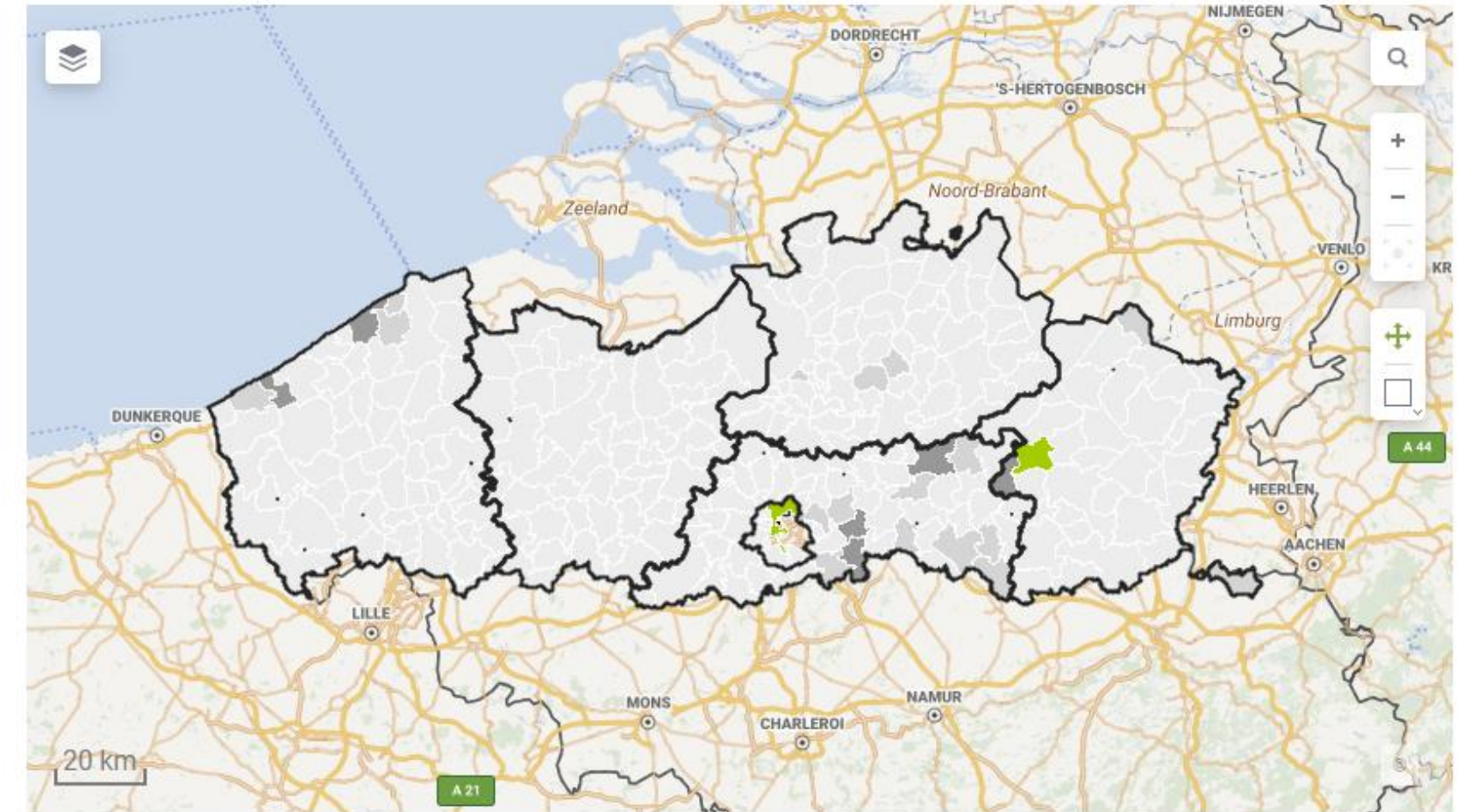
(vrijwillige, jaarlijkse vergoeding, pijler 1)

Vb. precisielandbouw GPS (circa 102,000 ha)
 organische koolstof stalmest of champost (circa 86,000 ha)
 behoud meerjarige grasland (circa 62,000 ha)

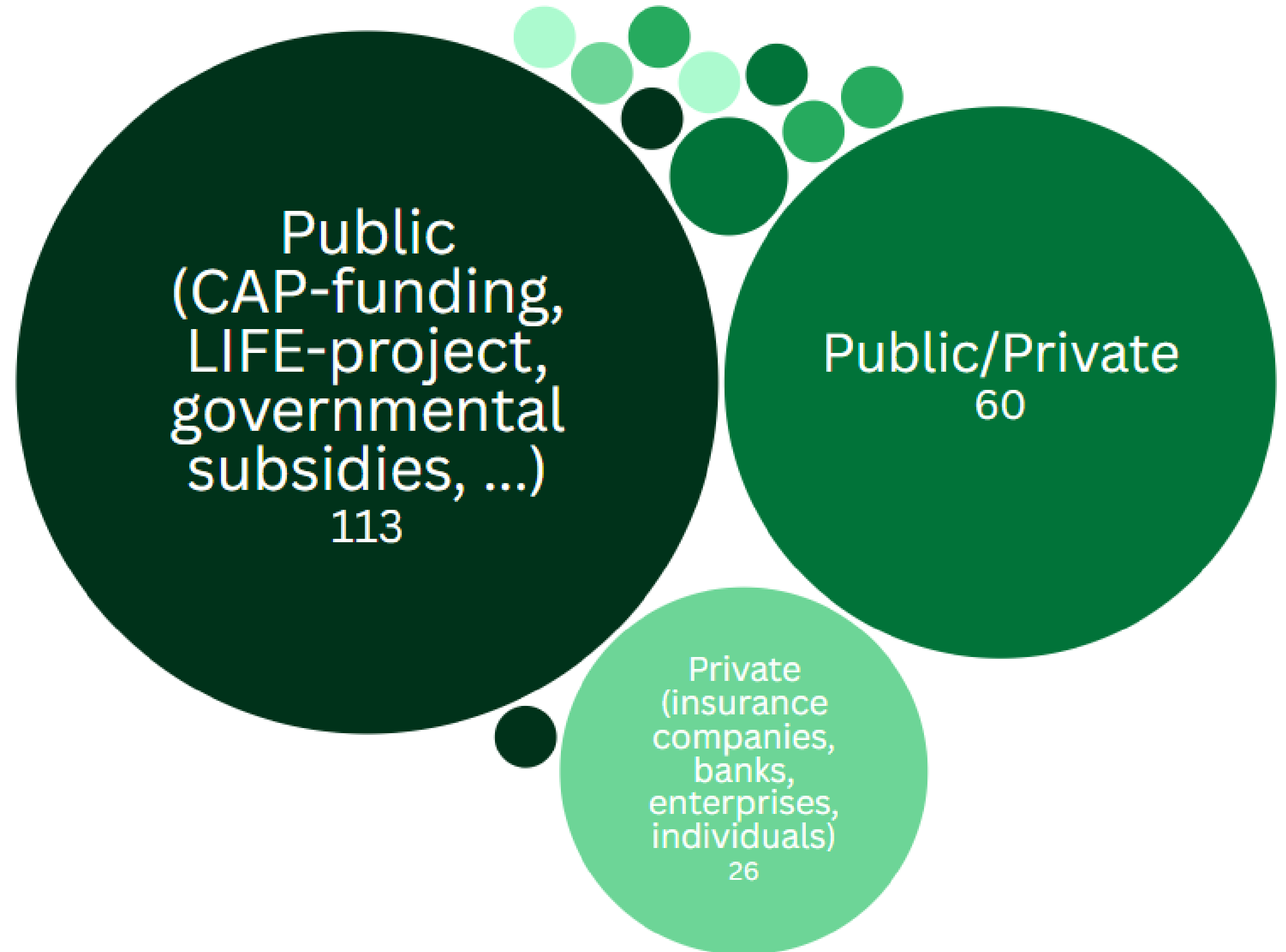
Aandeel oppervlakte beheerovereenkomst

(vrijwillige, meerjarige vergoeding, pijler 2)

Vb. kruidenrijke akkerrand – volledig maaien (925 ha)
 bloemenakker (816 ha)
 faunarand plus (596 ha)

Resultaten van een quick scan
initiatieven voor behoud of herstel van
landschapselementen in intensief
landbouwgebieden in Europa

(eerste resultaten van het Horizon Europe project Laferia)

	Gederfde inkomsten	Uitgespaarde kosten (in min)	Extra kosten	Transactiekosten
Soortenbescherming (tussen 432 en 2005 euro/ha/jaar)	Tussen de 70 en 160% van het totale bedrag	Minder kunstmest, Minder gewasbescherming Oogst	Zaadmengsel, Ploegen, Zaaien, Klepelen, Stoppels onderwerken, Niet-kerende bodembewerking	50 euro/ha/jaar (en bij uitzondering 100 euro/ha/jaar)
Bufferen en verbinden (tussen 1231 en 1909 euro/ha/jaar)	Tussen 75 en 85% van het totale bedrag	/	Aanleg, bewerkingskost, Zaadmengsel, Afpalen strook, Oogstkosten, Klepelen, Ploegen, Stoppels onderwerken, bewerking	
Kleine landschapselementen Vb. 1,95 euro/m/jaar en 8,51 euro/boom/jaar	/	/	Snoeien, Vervangen plantgoed, Verwijderen exoten, Snoeihout ruimen, knotten boom, verwijderen snoeiafval	

Gederfde inkomsten = brutostandaardsaldo

= opbrengsten – variabele kosten (vb. zaaizaad of meststoffen)

Gemiddelde **over de laatste 5 jaar**

Aardappelprijs
Prijs in euro per 100 kg

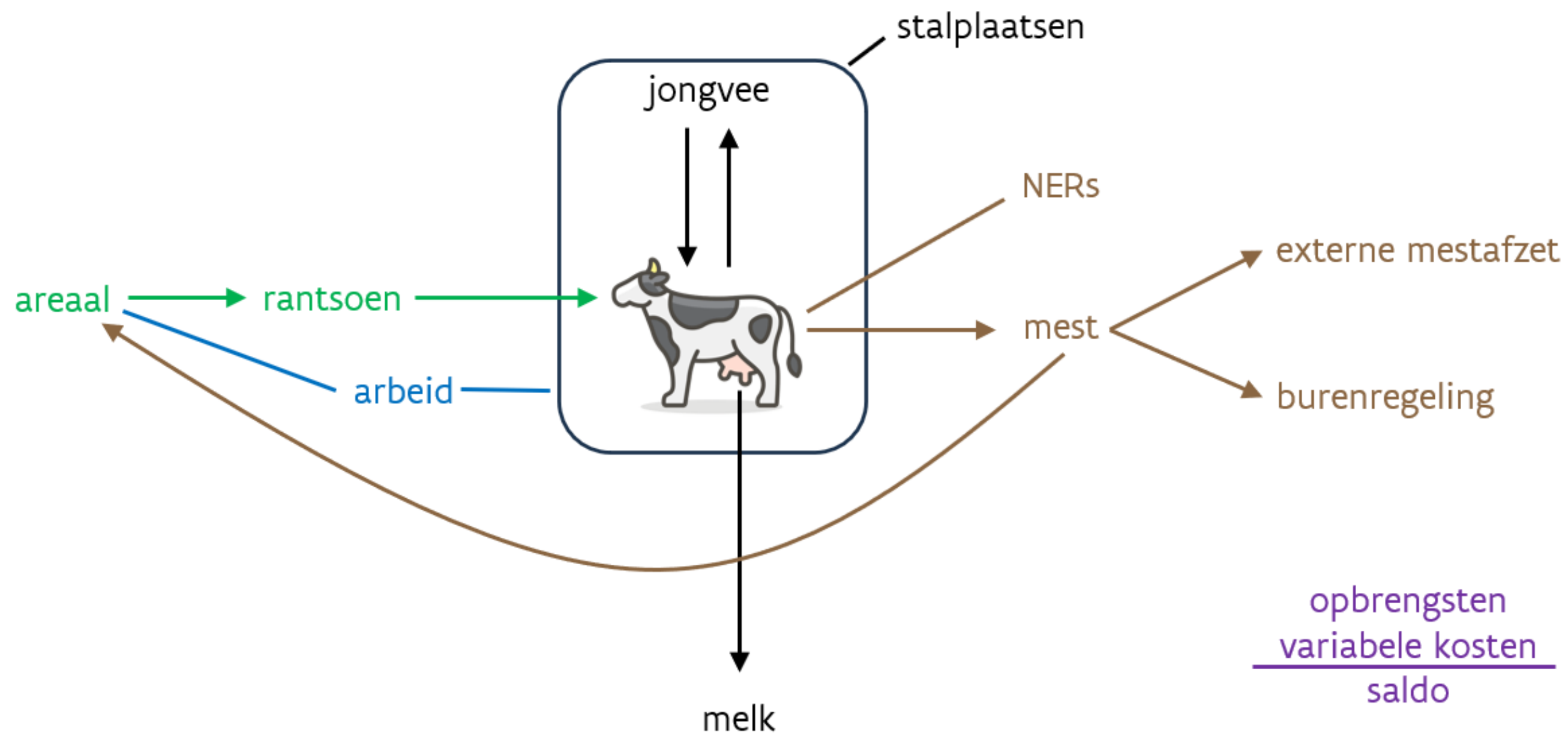

Data: Nieuwe Oogst

Gemiddelde opbrengst **voor Vlaanderen**

Gemiddelde opbrengst voor een 'gemiddeld bedrijf'

[2] Knelpunten bij de huidige beheerovereenkomsten.

"Kloof tussen economische waarde en vastgoedprijs landbouwgrond wordt problematisch"

Door de oplopende landbouwgrondprijzen wordt de kloof tussen de economische waarde en de vastgoedwaarde van landbouwgrond enorm. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om land aan te kopen of over te nemen. Bij bedrijfsovernames treden er hierdoor vaak familiale spanningen op. Dat constateert KBC in zijn recent opgestelde beleidsvisie. "Indien je voor de aankoop van landbouwgrond een financiering aangaat, voldoen de economische verdiensten op die grond amper om de rente af te lossen, laat staan het kapitaal", klinkt het. De bank pleit voor maatregelen om de beschikbaarheid van landbouwgrond voor boeren te stimuleren.

CENTRALE VRAAG

Hoe kan een landbouwer die extra natuur wil aanleggen daarin ondersteund worden door juridische garanties die de nodige flexibiliteit bieden in het omgaan met die natuur en voldoende rechtszekerheid bieden voor zijn bedrijfsvoering?

- [3]** Instrumenten die samenwerking rond natuur en landbouw belonen.
- [4]** Partnerschappen vergen brugfiguren, en doorlopende dialoog.

Natuur en landbouw kunnen alleen samengaan indien we stoppen met elk landbouwbedrijf als eiland te benaderen.

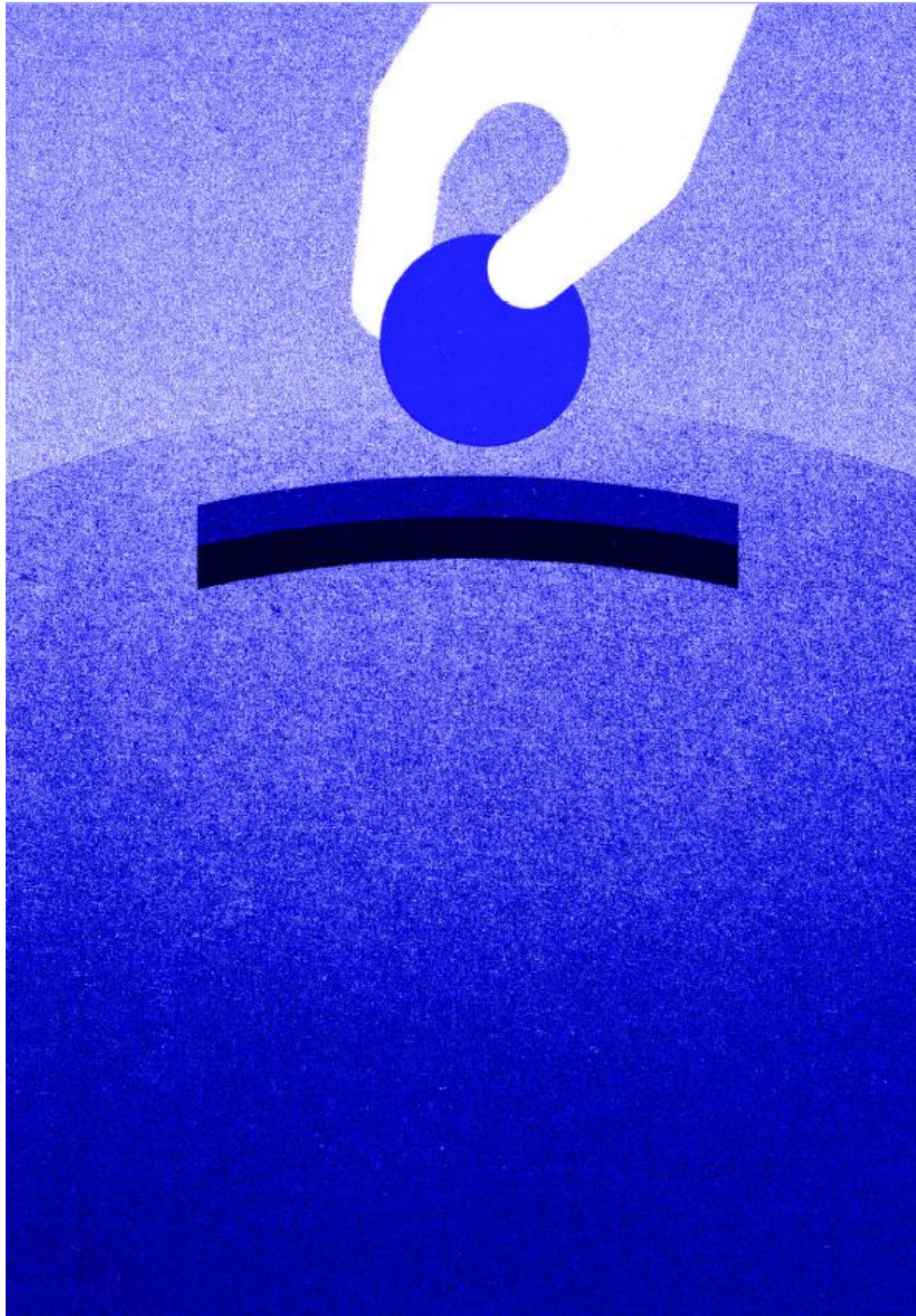

Collectieve agromilieu- en klimaatmaatregelen

Instrumenten in andere Europese landen

Collectieve agrarische natuur- en landschapsbeheer (NL),
Projet Agro-Environnemental et Climatique (FR),
Countryside stewardship (UK), *Landschaftspflegeverband* (DE),
Landschaftsqualitätsbeiträg (CH),
Ympäristökorvausjärjestelmä (FIN)

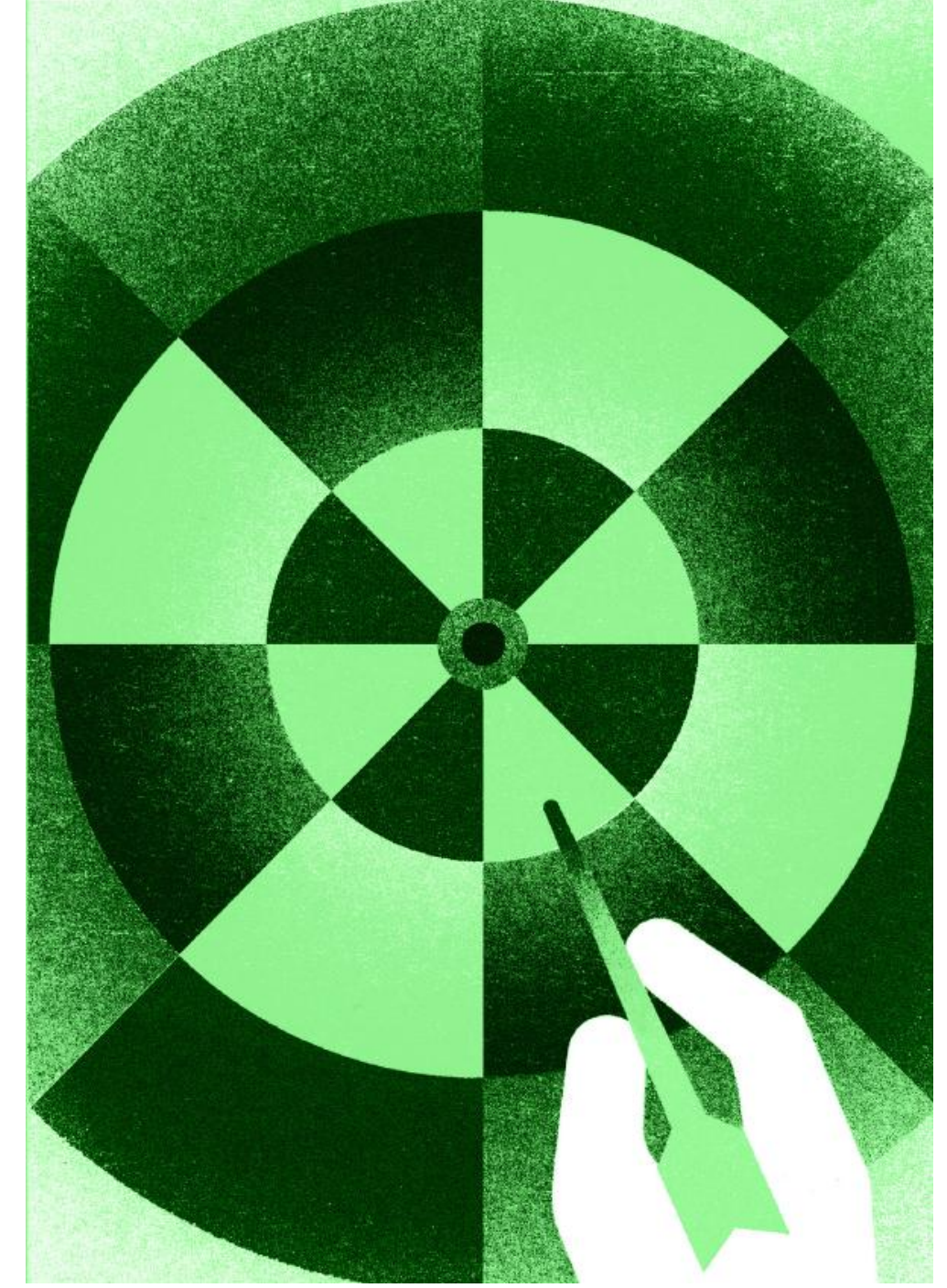

Een duurzaam & rendabel landbouw-landschap ontstaat niet vanzelf

Er is nood aan een ondernemende overheid die gericht investeert

Niet kiezen is wel degelijk verliezen

Geef ons heldere doelen voor de landbouw en een actuele openruimtevisie

Gebiedswerkers landbouw

beleidsondernemers, brugfiguren, makelaars, kampioenen, ...

samenwerken met landbouwers
rond open ruimte-uitdagingen

bruggen bouwen tussen landbouw, water,
landschap of natuur

bewegen tussen lokale en hogere overheidsniveaus,
tussen gebiedsagenda's en beleidsambities

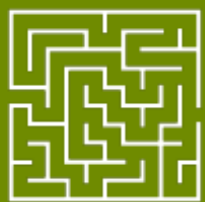
expertenstudies verbinden met lokale kennis

(zie Turquoise rapport Navigating the maze of collaboration at the landscape scale)

Ken uw landbouwer

specifieke situatie
en bedrijfsvoering

persoongebonden
factoren

Hoe bouwen gebiedswerkers vertrouwen op?

persoonlijke
benadering

luisteren en
begrijpen

vertrouwens-
persoon

consistente communicatie

Meerwaarde voor de landbouwer aantonen

Inpasbaarheid in
bedrijfsvoering

economische
meerwaarde

andere
meerwaardes

Meerwaarde voor de landbouwer aantonen

start met
concrete
maatregelen

vertrek vanuit
herkenbare
problemen

visualiseer en
verbeeld

waardeer en
erken

demonstratie-
projecten

Veel voorkomende uitdagingen

elke landbouwer
is anders

wantrouwen naar
de overheid

moelijk aantoon-
bare voordelen
(op korte termijn)

bestaande
regeling hindert

balans vrijwillig-
heid versus
verplichting

verzadiging
erfbetreeders

“Het vraagt tijd om enerzijds het vertrouwen te winnen, niet zomaar ene keer eens langs gaan en dan inderdaad die mensenkennis inzetten. Maar ‘t is iets anders, als gij u [als landbouwer] niet gehoord voelt of dat er pas te laat gecommuniceerd is, of dat die ruzie heeft met naburige landbouwers.

En dat kost allemaal tijd!”

Bedankt!

Met dank aan diverse Vlaamse
en Europese onderzoeksprojecten
waaronder MOSAIC, LAFERIA,
TURQUOISE, ROUTEPLANNER
MELKVEE, TOVERLANDBOUW

Contact:

Jeroen.dewaegemaeker@ilvo.vlaanderen.be

elke.rogge@ilvo.vlaanderen.be

ILVO

